

Joan **Guàrdia Olmos**

Joan **Guàrdia Olmos**

Joan Guàrdia Olmos (20 de octubre de 1958-), Catedràtic de Metodologia de les Ciències del Comportament a la Facultat de Psicologia de la Universitat de Barcelona, és Investigador Principal del Grup de Tècniques Estadístiques Avançades Aplicades a la Psicologia (SGR); és Coordinador del Grup d'Innovació Docent Consolidat pel Desenvolupament per L'Aprenentatge de L'Estadística membre del Consell de Direcció del Institut de Recerca en Cervell, Cognició i Conduca (IR3C), i és membre del Grup Interdisciplinari de Reflexió i de Solucions Matemàtiques per a Entitats, així com actual vicepresident de la Societat Catalana d'Estadística.

Contingut

Biografia

Docència

Recerca

Publicacions

Transferència

Gestió

Biografia

Vaig néixer a Barcelona el 20 d'octubre de 1958 i vaig començar els meus estudis al Col·legi Sant Josep Oriol del carrer Villarroel. Era l'escola del barri de tota la vida i allà vaig cursar tots els meus estudis de primària, secundària i batxillerat. Com que no es feia COU el vaig acabar fent a l'Acadèmia Granés i d'allà la selectivitat.

Vaig ser estudiant de la Universitat de Barcelona a l'actual Facultat d'Economia i Empresa quan tenia 16 anys, apunt dels 17. Vaig començar en aquells moments els estudis d'Economia i els vaig compaginar amb els de Psicologia tres anys després. En aquells moments i durant tots els meus estudis de grau, vaig treballar pel matí, estudiant per les tardes.

A l'any 1983 vaig decidir deixar de banda la meva activitat professional que durant set anys va omplir els meus matins de 8 a 15; i com a conseqüència dels dos darrers cursos de la titulació de Psicologia vaig saber que la docència i la recerca era el que volia fer. Vaig descobrir la passió per les dues coses i mai més m'he curat d'aquest mal. I espero que la malaltia em duri molts més encara.

Biografia Acadèmica

Durant el curs 1983-1984 vaig estar col·laborant al Departament de Psicologia Experimental en diverses tasques de recerca i per aprendre com era aquell món tan desconegut per mi. De la mateixa manera ajudàvem (en plural doncs jo no era l'únic) en tasques docents como "estudiant col·laborador" i va ser aquell curs que vaig començar a rebre el mestratge dels meus professors per identificar les claus de la docència i recerca de qualitat. Jo vaig tenir la sort, que no tothom pot dir, de tenir mestres per aprendre a fer docència i recerca. L'any 1984 va tenir el meu primer contracte como Ajudant i ja em vaig dedicar a la docència de l'assignatura d'estadística que no he deixat mai. En aquesta assignatura vaig trobar persones de molt alt nivell acadèmic i personal que em van acollir com mai podré agrair suficient i que van saber guiar en aquell noi que aprenia tan ràpid com podia. Des de aquell moment fins ara sempre he estat vincular formalment a la Facultat de Psicologia (www.ub.edu/psicologia).

Van ser anys de Tesina de Grau, de 14 hores setmanals de classes de pràctiques de nou professors diferents amb la fascinació d'estrenar-ho tot. Era una universitat diferent.

Després de la lectura de la Tesina de Grau (1984) vaig endegar el projecte de Tesis Doctoral. La veritat es que sense saber molt be com fer-ho. Malgrat això els cursos de doctorat d'aquell temps em van ajudar i a finals de 1986 vaig poder presentar la Tesis Doctoral. Entre això, classes i els dos primers articles publicats; cal dir que eren jornades de moltes hores. Però molt divertides i estimulants. Vaig seguir tenint grans mestres per poder fer tanta feina i també gaudir del moment.

Els mesos següents van ser igualment una bogeria doncs calia publicar molt més dins de les possibilitats per preparar la opció d'oposicions a Professor Titular. Ja havia deixat la meva plaça d'Ajudant i en aquells moments era un Professor Associat a Temps Complet. Vaig tenir la fortuna de ser Professor Titular d'Universitat a finals de 1987 amb un CV que ara faria avergonyir a qualsevol comissió assenyada. El temps, per sort, no són els mateixos.

Des de 1988 fins ara he desenvolupat les tasques pròpies de recerca, docència i gestió que impliquen les conegudes tres àrees d'activitat del professorat. En aquest temps hem generat molts projectes d'innovació docent (més de 15 projectes entre PMID i MQD fonamentalment) i diversos projectes de recerca (12 projectes finançats en convocatòries competitives). Fou l'època en que vàrem generar el Grup d'innovació Docent Consolidat sobre Aprenentatge de l'Estadística en Salut (www1.ub.edu/gid-estadistica/). Cal dir que aquesta iniciativa va tenir un precedent en l'àmbit combinat de les Ciències Socials i de les Ciències de la Salut combinant professorat de l'actual Facultat d'Economia i Empresa, Psicologia i Medicina. També van ser els anys de generar els grups de recerca reconeguts i a finals dels anys noranta nosaltres vàrem formar part del grup de Neuropsicologia i, en amb el passar del temps, vàrem poder generar els nostre propi grup consolidat sobre Tècniques Estadístiques Avançades Aplicades a la Psicologia (www.ub.edu/gteaap/). L'any 2007 vaig poder obtenir l'habilitació de Catedràtic d'Universitat i a principis de 2009 la vaig ocupar al meu departament de tota la vida.

Si alguna cosa he volgut ser i potser m'hi acosto una mica, és ser Professor, ser un docent. Segueixo pensant que la màgia del que fem està en el moment de tancar la porta de l'aula i has de fer realitat l'objectiu primordial que és ensenyar i facilitar l'aprenentatge. Gràcies als meus mestres vaig aprendre les claus de la docència i els mecanismes que la faciliten i, òbviament, quan encara no sabia que era innovació docent ells ja en feien. Seguir treballant d'aquesta manera era inevitable. Han estat molts projectes, molts, i encara ens queda molt per fer, doncs el professorat jove l'hem anat incorporant i ells/elles porten noves coses i idees. Alguns d'aquests projectes d'innovació docent dels darrers anys els podeu trobar en la següent llista:

- Investigador Principal: GUÀRDIA, J. Títol: [Desenvolupament d'un Sistema de Seguiment Individualitzat del Treball no Presencial en Assignatures d'Alta Densitat de Matricula](#). Organisme: Projectes d'Innovació Docent 2010. Modalitat A. Universitat de Barcelona. Codi 2012PID-UB/113. Vigència 2012–2013.

- Investigador Principal: GUÀRDIA, J. Títol: [Un Model Longitudinal d'Avaluació de l'Impacte de les Variables Implicades en la Selecció d'Estudis i Universitat. El Rendiment Acadèmic en Batxillerat i Selectivitat Com Predictores del Rendiment Inicial a la Universitat](#). Organisme: ICE de la UB. REDI-CE12-1641-01, Vigència: 2012-2013

- Investigador Principal: GUÀRDIA, J. Títol: [Generació d'un Laboratori de Simulació Estadística Pythia pel Foment del Treball Autònom dels Estudiants i l'Avaluació Continua Individual](#). Organisme: Programa de Millora i Innovació Docent de la UB. Proyecto 1189751047. 2007PID-UB/01. Vigència: 2007-2008.

- Investigador Principal: GUÀRDIA, J. Títol: [Estudi Multicentre del Rendiment de l'Assignatura d'Estadística en Salut](#). Organisme: Ajut per a la Millora de la Qualitat Docent. Generalitat de Catalunya. Codi 2004 MQD 00134. Vigència: 2004-2005.

El primer d'aquests projectes d'innovació docent és dels primers que hem generat a la Universitat de Barcelona en relació a un nou mòdul dins de Moodle per a facilitar processos d'avaluació continuada en grups de molta matrícula. En diem UBTracking i ha està donant molt bons resultats. Aquest ha estat un projecte amb moltes persones implicades de moltes instàncies de la Universitat de Barcelona.

De la mateixa manera, hem intentat que tota la nostra feina d'innovació es difongui i hem volgut que tots aquests projectes hagin vingut acompanyats de publicacions tant docent com de recerca, en analitzar l'impacte de les innovacions. Una mostra es la que us poso a continuació:

- DE LA FUENTE, E.I., VARGAS, C.; SAN LUIS, C., CAÑADAS, G., GUÀRDIA, J. & LOZANO, L.M. (2008). [Codificación y Análisis de Datos en Psicología: Ejercicios](#). Granada: Ediciones Sider, S.C. ISBN 978-84-96876-12-5.

- PERÓ, M., LEIVA, D., GUÀRDIA, J. & SOLANAS, A. (Coord) (2012). [Estadística Aplicada a las Ciencias Sociales Mediante R y R-Commander](#). Madrid: Garceta. ISBN 978-84-15452-14-0. Depósito Legal M-26247-2012.

• MANOLOV, R., SOLANAS, A., LEIVA, D., LOSADA, J. L., PERÓ, M. Y GUÀRDIA, J. (2015) [Actividades de Autoaprendizaje Autónomo y Presencial en Metodología de las Ciencias del Comportamiento](#). EDITORIAL: Publicacions i Edicions de la Universitat de Barcelona. ISBN: 978-84-475-3885-0.

• BILBENY, N. & GUÀRDIA, J. (Eds.) (2015). [Humanidades e Investigación Científica. Una propuesta necesaria](#). Barcelona: Publicacions i Edicions de la Universitat de Barcelona. ISSN 978-84-475-3912-3.

• TRIADO, X.M.; JARÍA, N.; APARICIO, P.; PERÓ, M.; GUÀRDIA, J. & ELASRI, A. (2014). [University Student Absenteeism: Factors and Profiles](#). En S.Mujerki & P. Tripathi (Eds.), Handbook of Research on Transnational Higher Education, pp. 454-466. Advances in Higher Education and Professional Development(AHEPD) Book Series, Hershey: Information Science Reference IGI Global. ISBN 978-1-4666-4458-8 (hardcover) --ISBN 978-1-4666-4459-5 (ebook) --ISBN 978-1-4666-4460-1 (print & perpetual access). DOI: 10.4018/978-1-4666-4458-8.ch023.

• GUÀRDIA, J.; PERÓ, M. & FAUQUET, J. (2014). Anexo I. [Análisis de Datos en Neurociencia Cognitiva](#). En D. Redolar-Ripoll (Coord.). [Neurociencia Cognitiva](#). Madrid: EDITORIAL MÉDICA PANAMERICANA, S. A., pp. 789-796. ISBN: 978-84-9835-408-9.

• PERÓ, M., SORIANO, P.P., CAPILLA, R., GUÀRDIA, J. & HERVÀS, A. (2014). [Questionnaire for the assessment of factors related to university degree choice in Spanish public system: a psychometric study](#). [Computers in Human Behavior](#), 47, 128-138. <http://dx.doi.org/10.1016/j.chb.2014.09.003>

Tota aquesta activitat m'ha permès fer una cosa que em satisfà enormement i no és altre que fer de professor a moltes de les Facultats i Centres de la UB. He impartir classes regulars a les següents facultats. Economia i Empresa, Medicina, Infermeria, Geografia i Història, Educació, Farmàcia, Química, Belles Arts, Filosofia i, òbviament, a la meua, Psicologia. Com veieu, encara tinc temps (espero) per a completar la llista.

Recerca

Pel que fa a la recerca, el nostre grup s'ha especialitzat en tot allò que implica l'ús de les Tècniques Estadístiques en la recerca bàsica i aplicada en Psicologia. Així, les nostres publicacions, en sintonia amb l'Institut de Recerca en Cervell, Cognició i Conducta (IR3C) (www.ir3c.ub.edu) al que pertanyem, giren al voltant dels estudis sobre aspectes psicomètrics, estadístics i en els darrers deu anys sobre connectivitat cerebral derivats dels estudi del senyal fMRI (Functional Magnetic Resonance Image). Alguns dels projectes els trobeu a continuació:

- Investigador Principal: GUÀRDIA, J. Títol: **Models Estadístics per l'Anàlisi de la Connectivitat Cerebral Funcional i Efectiva en Estudis d'Imatge de Resonància Magnètica Funcional (fMRI)**. Organisme: Ministerio de Economía y Competitividad. Proyectos I+D del Subprograma de Generación de Conocimiento, Programa Estatal de Fomento de la Investigación Científica y Técnica de Excelencia. PSI2013-41400-P. Vigència: 2014–2016.

- Investigador Principal: GUÀRDIA, J. Títol: **Models d'Equacions Estructurals Exploratoris (ESEM): Alternativa als Models Factorials Confirmatoris. Formalització i Aplicacions en Recerca Psicològica**. Organisme: Ministerio de Ciencia e Innovación del Plan Nacional de I+D+i 2008-2011 Subprograma de Proyectos de Investigación Fundamental SPID201000X017863SV0. Dirección General de Investigación y Gestión del Plan Nacional de I+D+i. Subdirección General de Proyectos de Investigación. PSI2010-21214-C02-01. Vigència: 2010 – 2013.

- Investigador Principal: GUÀRDIA, J. Títol: **Formació en Statistical Parametric Mapping per a l'Estudi de Resonància Magnètica Funcional i Estructural en Avaluacions Neuropsicològiques**. Organisme: Agencia Española para la Cooperación Internacional y Desarrollo. B/024964/09. Vigència: 2009–2010.

Publicacions

Com ja sabeu, tots aquests projectes han derivat en publicacions i us menciono algunes de les darreres per que us feu una idea general de les nostres línies de recerca:

- GUDAYOL, E.; PERÓ, M.; GONZÁLEZ, A. & GUÀRDIA, J. (2015). **Changes in brain connectivity related to the treatment of depression measured through fMRI: A systematic review**. *Frontiers in Human Neuroscience*, 9; 582. <http://dx.doi.org/10.3389/fnhum.2015.00582>.

- FACAL, D.; CAMPOS, M.; GUÀRDIA, J. & JUNCOS, O. (2015). **Confirmatory factor analysis of the Spanish version of the California Verbal Learning Test in a sample of middle-aged and older adults with subjective memory complaints**. *Journal of Clinical and Experimental Neuropsychology*. <http://dx.doi.org/10.1080/13803395.2015.1107527>.

- GALLARDO, G., GONZÁLEZ, A., GUDAYOL, E. & GUARDIA, J. (2015). **Type 1 Diabetes modifies brain activation in young patients while performing visuospatial working memory tasks**. *Journal of Diabetes Research*, Article ID 703512. <http://dx.doi.org/10.1155/2015/703512>.

- GUÀRDIA, J., PERO, M., ZARABOZO, D., GONZÁLEZ, A. & GUDAYOL, E. (2015). [Effective connectivity of visual word recognition and homophone orthographic errors](#). *Frontiers in Psychology*, 6, Article 640. Doi: 10.3389/fpsyg.2015.00640.
- GUDAYOL, E., GUÀRDIA, J. & PERÓ, M. (2015). [Effects of remission speed and improvement of cognitive functions of depressed patients](#). *Psychiatry Research*, 226, 103-112 <http://dx.doi.org/10.1016/j.psychres.2014.11.079>.
- FALCO, A., LLUCH, M.T., ROLDAN, J., GOBERNA, J., GUÀRDIA, J. (2014). [The ethical conflict in critical care nursing: correlation between exposure and types of conflict](#). *Nursing Ethics*. DOI: 10.1177/0969733014549883.

Uns dels aspectes que m'agradaria destacar és un fet que pot semblar secundari però que per mi no ho és. He tractat de que la meua recerca hagi comportant sempre el treball amb gent jove, de manera que la meua presència servís de facilitador per que la gent jove publiqui i es faci un espai en el competitiu món de la recerca. De fet, he publicat en JCR amb companys joves de tots els departaments de la meua pròpia facultat, de tots. Igualment, amb investigadors joves de facultats com ara Economia i Empresa, Educació, Medicina o Infermeria, entre altres.

Transferència

Hem intentat treballar en transferència de coneixement. En realitat, la nostra especialitat dificulta a vegades separar la veritable transferència de les opcions de consultoria, però sigui com sigui ens ha permès no perdre de vista la realitat de la recerca aplicada i les demandes de la societat que, finalment, és la receptora d'allò que fem. Hem desenvolupat projectes al voltant de la nostra Fundació Bosch Gimpera amb complicitat amb institucions o entitats com les següents, entre d'altres:

- Departament de Benestar Social de la Generalitat de Catalunya
- Departament de Salut de la Generalitat de Catalunya
- Àrea d'Ecourbanisme del Ajuntament de Barcelona
- Institut Nacional d'Higiene i Seguretat al Treball
- Universitat Ramon Llull
- Àrea d'Educació de la Diputació de Barcelona

M'ha interessat la gestió des de sempre. No entenc la universitat sense gestió, de la mateixa manera que no entenc la docència sense recerca. Ben aviat m'hi vaig implicar i he seguit així fins ara. No involucrar-se amb el que som i volem ser és cedir a la temptació de deixar que les coses passin davant sense ser-hi del tot. Això no va amb mi. He fet moltes coses de gestió i encara tinc molts reptes, empenta i ganes de molts més. Posar-me al servei d'un projecte per la UB em satisfà i em genera la força per fer docència, recerca i gestió. Alguns exemples:

- 1992:** Membre de Comitès d'Avaluació Externa del Ministeri d'Educació Cultura i Esport.
- 1992:** Secretari del Consell d'Estudis de la Facultat de Psicologia de la UB.
- 1995:** Cap d'Estudis de l'ensenyament de Psicologia.
- 1999:** Director del Gabinet d'Orientació Universitària dependent del Vicerectorat de Docència i Estudiants i de la Direcció Tècnica de Gestió Docent.
- 1997:** Representant de la UB en el projecte Alfal de la Unió Europea sobre "Capacitació en gestió per a docents.
- 1997:** Nomenat per la Conferència de Rectors de les Universitats Espanyoles (CRUE) com a assessor dels Comitès de Selecció per al Programa de Cooperació Interuniversitària E.AI.98 i 99 per a estudiants universitaris de pre i postgrau.
- 2000:** Membre avaluador del Pla Nacional d'Avaluació del Consell d'Universitats
- 2001:** Vicerector d'Estudiants de la UB.
- 2001:** Membre de l'Executiva de la Red Universitaria de Asuntos Estudiantiles (RUNAE).
- 2002:** Coordinador del grup de Convergència Europea de la RUNAE.
- 2002:** Membre del Plenari del Consell Espanyol de l'Esport Universitari de la Secretaria d'Estat per a l'Esport del MEC.
- 2005:** Director de l'Escola Universitària de Turisme CETT
- 2006:** Avaluador extern de CINDA per a les Facultats de Psicologia d'Amèrica Llatina.
- 2006:** Assessor permanent d'UNIDISCAT de la Generalitat de Catalunya.
- 2008:** Consell de Direcció de IR3C.
- 2011:** Avaluador de diverses agències de qualitat i acreditació.
- 2012:** Avaluador de diverses agències de recerca internacionals.
- 2014:** Delegat de la UB a l'Escola de Relacions Públiques (Centre Adscrit).

www.joanguardia.cat